

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: Kžzd 9/2020-4

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske u vijeću za mladež sastavljenom od sudaca Ranka Marijana, kao predsjednika vijeća, te Ileana Vinja i Melite Božičević-Grbić, kao članica vijeća, uz sudjelovanje više sudske savjetnice-specijalistice Maje Ivanović Stilinović, kao zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv optuženog Z. O., zbog kaznenih djela iz čl. 158. st. 5. u vezi sa stavkom 1. Kaznenog zakona („Narodne novine“, broj 125/11., 144/12., 56/15., 61/15. i 101/17. - dalje: KZ/11.), odlučujući o žalbama optuženika i državnog odvjetnika podnesenim protiv presude Županijskog suda u Zagrebu od 10. prosinca 2019. broj Kzd-5/19, u sjednici održanoj 23. travnja 2020.,

p r e s u d i o j e:

Žalbe optuženog Z. O. i državnog odvjetnika odbijaju se kao neosnovane te se potvrđuje presuda suda prvog stupnja.

Obrazloženje

Pobijanom presudom proglašen je krivim opt. Z. O. zbog tri kaznena djela spolne zlorporabe djeteta mlađeg od 15 godina, iz čl. 158. st. 5. u vezi st. 1. KZ/11. Za svako mu je utvrđena kazna zatvora u trajanju od tri godine i osam mjeseci pa je, primjenom odredaba o stjecaju, osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od četiri godine i deset mjeseci, uz uračunavanje vremena provedenog u istražnom zatvoru od 22. travnja 2019. do 10. prosinca 2019.

Temeljem čl. 148. st. 6. Zakona o kaznenom postupku 152/08., 76/09., 80/11., 91/12. - odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14. i 70/17. - u daljnjem tekstu: ZKP/08.), optuženik je u cijelosti oslobođen plaćanja troškova kaznenog postupka.

Protiv te presude žale se optuženik i državni odvjetnik.

Optuženik podnosi žalbu po svom branitelju E. M., odvjetniku iz Z., zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i odluke o kazni, s prijedlogom da se pobijana presuda ukine i vrati sudu prvog stupnja na ponovno suđenje, a podredno da se preinači i optuženiku izrekne blaža kazna zatvora.

Državni odvjetnik se žali zbog odluke o kazni, s prijedlogom da se pobijana presuda preinači i optuženiku utvrde strože pojedinačne kazne te jedinstvena kazna zatvora u duljem vremenskom trajanju.

Odgovori na žalbe nisu podneseni.

Prije održavanja sjednice vijeća spis je, sukladno čl. 474. st. 1. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“, broj 152/08., 76/09., 80/11., 91/12. - odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17. i 126/19. - u daljnjem tekstu: ZKP/08.-I), dostavljen Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske koje ga je u roku vratilo.

Žalbe nisu osnovane.

Suprotno žalbenoj tvrdnji optuženika, prvostupanjski sud je sve odlučne činjenice pravilno i potpuno utvrdio te je sa sigurnošću našao dokazanim da je optuženik tijekom ljeta 2018. u tri navrata obavio vaginalne spolne odnose sa oštećenicom S. H. uz prijetnju da će, ako mu se bude opirala, otrovati njezine roditelje i najmlađeg brata, pri čemu je bio svjestan da je oštećenica dijete starosti 14 godina, čime je u potpunosti ostvario objektivne i subjektivne elemente bića kaznenih djela za koja je osnovano oglašen krivim.

Optuženik u žalbi tvrdi da se radilo o dva, a ne tri spolna odnosa, koji su bili dragovoljni. Navodi da oštećenica nije bila virgo intacta, a kaznenu prijavu je podnijela tijekom postupka koji se vodio zbog seksualne veze njezine mlađe sestre M. H. s drugom osobom. Upitna je i vjerodostojnost iskaza oca oštećenice, svjedoka J. H., a neopravdano je zanemaren iskaz supruge optuženika, svjedoka Lj. O. koja je potvrdila da se oštećenica „nabacivala“ optuženiku. Stoga je optuženika bilo potrebno osuditi samo za ona kaznena djela koja je sam priznao.

Ovim navodima žalbe. pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja nije s uspjehom dovedena u sumnju.

Naime, ošt. S. H. u svom iskazu detaljno opisuje kako je optuženik, koji je sa svojom suprugom tada živio zajedno s njezinom obitelji, u tri navrata dolazio noću k njoj u krevet tražeći da imaju spolne odnose. Premda mu je ona davala do znanja da to ne želi, on je skršio njezin otpor prijetnjama da će u protivnom uliti otrov u bočicu najmlađeg brata F., tada starog dvije godine, te staviti otrov u hranu ostalim ukućanima, prvenstveno njezinim roditeljima. Zbog straha da optuženik ne ostvari te prijetnje, ali i zbog srama, trpjela je neželjene spolne odnose.

Optuženik u svojoj obrani priznaje da se radilo o dva dragovoljna spolna odnosa koja su obavljena u njegovom krevetu na tavanu kuće, gdje je oštećenica sama dolazila. Nasuprot tome, iskaz oštećenice potvrđen je svjedočenjem njezine mlađe sestre M. H. koja je optuženika noću zatekla upravo na krevetu usnule oštećenice, a na njezin upit što tamo radi, dao je nesuvislo obrazloženje. Stoga prvostupanjski sud s pravom odbija prihvatiti takvu obranu optuženika, kao nevjerodostojnu.

Iako se oštećenica zbog straha najprije nije potužila svojim ukućanima, ona nakon podnošenja kaznene prijave protiv optuženika jednako opisuje pretrpljene spolne zlostave svojim roditeljima G. H. i J. O., koji to u svojim iskazima potvrđuju.

Kod takvog stanja stvari, dakle, kada oštećenica, čija se vjerodostojnost razlozima žalbe niti ne dovodi u pitanje, dosljedno tereti optuženika, a njezin iskaz je sukladan drugim, kontrolnim dokazima, tada teza žalbe o tome da je oštećenica željela pa i sama inicirala spolne odnose sa više no dvostruko starijim optuženikom, nije uvjerljiva i ostaje tek na razini pokušaja umanjivanja kaznene odgovornosti optuženika. Doista, kada bi spolni odnosi između optuženika i oštećenice bili dragovoljni, postavlja se pitanje zbog čega bi ga ona lažno teretila, posebno ako su, kako tvrdi optuženik, ostvarili ljubavnu vezu. Obrana to obrazlaže tek paušalnom tvrdnjom da je oštećenicu na lažan iskaz nagovorila njezina majka, što, međutim, samo po sebi nije uvjerljivo s obzirom na inače skladne međuljudske odnose između obitelji oštećenice i optuženika, što niti optuženik ne osporava.

Okolnosti pod kojima je došlo do podnošenja kaznene prijave također nisu odlučne, kao niti utvrđenje je li oštećenica ranije imala spolne odnose s drugim osobama, dok iskaz optuženikove supruge Lj. O. o tome da se oštećenica „nabacivala“ optuženiku, ne potvrđuju navode njegove obrane o dragovoljnosti njihovih spolnih odnosa.

S druge strane, svjedok D. K., kojeg je obrana predložila na okolnost kontaktiranja oštećenice i optuženika pisanim i SMS porukama, u svom iskazu to nije potvrdio.

Zaključno, imajući u vidu djelomično priznanje optuženika koji ne spori da je znao dob oštećenice, te okolnosno i detaljno terećenje oštećenice, koje je potvrđeno kontrolnim dokazima, niti za ovaj žalbeni sud nikakve dvojbe nema da je optuženik počinio predmetna kaznena djela na način kako ga tereti optužba.

Također, nije u pravu optuženik kada predlaže izricanje blaže kazne, ali niti državni odvjetnik koji smatra da optuženika treba strože kazniti.

Naime, sve olakotne okolnosti u vidu optuženikovog djelomičnog priznanja kaznenog djela i izraženog kajanja, kao i njegove obiteljske prilike, već su dostatno cijenjene, posebno pri odmjeravanju jedinstvene kazne zatvora. Iako optuženik do sada nije osuđivan za seksualne delikte, ostaje činjenica da je višekratno osuđivan zbog imovinskih kaznenih djela, pa i na dulje zatvorske kazne, što na njega očito nije utjecalo u mjeri da uskladi svoje ponašanje sa zakonskim normama. Osim toga, prvostupanjski sud pravilno cijeni otegotnim to što je optuženik iskoristio gostoprimstvo roditelja oštećenice koja mu je sestrična.

Stoga izricanju blaže kazne ovdje sigurno nema mjesta.

S druge strane, nema razloga niti za izricanje strožih pojedinačnih i jedinstvene kazne zatvora, kako predlaže državni odvjetnik. Ranija optuženikova osuđivanost već je našla dovoljno odraza u visini pojedinačno utvrđenih kazni zatvora, posebno kada se uzme u obzir da ovdje ne odgovara za istovrsna kaznena djela. Isto tako, ne radi se niti o posebno velikom broju počinjenih kaznenih djela koji bi ukazivao na naročitu upornost počinitelja, kako promašeno tvrdi žalitelj.

Državni odvjetnik, ustvari, polemizira s načinom odmjeravanja jedinstvene kazne zatvora, dovodeći u razmjer matematički zbroj pojedinačnih kazni zatvora s visinom izrečene jedinstvene kazne. Međutim, prema čl. 51. st. 2. KZ/11, jedinstvena kazna zatvora sastoji se u povišenju najviše pojedinačne kazne, što ovdje znači da je svaka kazna veća od tri godine i osam mjeseci sukladna zakonu, s time da njezina duljina ovisi o ukupnoj ocjeni optuženikove ličnosti i težini kaznenih djela koja je počinio.

U konkretnom slučaju, optuženikovo ponašanje tijekom postupka i izražena kritičnost prema vlastitim postupcima, vidljiva iz djelomičnog priznanja kaznenih djela, kao i okolnost da oštećenica, prema vlastitom iskazu, ne trpi značajnije posljedice, opravdavaju zaključak da će se jedinstvenom kaznom zatvora u trajanju od četiri godine i deset mjeseci ostvariti sve zakonom predviđene svrhe. Naime, takva kazna podobna je da izrazi odgovarajući prijekor društva, ali i da se njome utječe kako na optuženika, tako i na ostale građane da se klone sličnih ponašanja. Ovako odmjerena jedinstvena kazna zatvora, gledano u ukupnosti svih okolnosti slučaja, pravedna je i dostatna da se optuženiku, po izdržanoj kazni, omogući ponovno uključivanje u društvo.

U izrečenu jedinstvenu kaznu zatvora optuženiku je trebalo uračunati vrijeme provedeno u istražnom zatvoru od 22. veljače 2019. do 10. prosinca 2019., s time da mu ponovno uhićenje od 25. veljače 2020. pa nadalje treba uračunati posebnim rješenjem, sukladno čl. 180. st. 2. ZKP/08.-I.

Kako slijedom izloženog navodi podnesenih žalbi nisu osnovani, a ispitivanjem pobijane presude u smislu čl. 476. st. 1. ZKP/08.-I, nisu nađene povrede na koje ovaj žalbeni sud pazi po službenoj dužnosti, trebalo je, temeljem čl. 482. ZKP/08.-I, odlučiti kao u izreci ove presude.

Zagreb, 23. travnja 2020.

Predsjednik vijeća:
Ranko Marijan, v.r.